

DEN 19 JUNI 1850.

HELSNING.

TILLEGNAD

DE

MED ALLERNÅDIGSTE TILLSTÄDJELSE

DEN 19 JUNI 1850

PROMOVERADE

SEXTIOTVÅ

FILOSOFIE MAGISTRAR.

HELSINGFORS,

FINSKA LITTERATUR-SÄLLSKAPETS TRYCKERI.

1850.

Imprimatur: N. A. Gylden.

Höglärde Herrar

- KARL JAKOB ARRHENIUS, Vestfinne, t. f. Lektor i Matematiken och Fysiken vid Gymnasium i Åbo.
- KARL AKATES ASCHAN, Savolaks-Karelare.
- KNUT VIKTOR BERGHÅLL, Tavastens.
- ADOLF BOMAN, Nylänning.
- HJALMAR von BONSDORFF, Wiburgens.
- KASPER KONRAD CARLBORG, Savolaks-Karelare.
- KARL COLLAN, Savolaks-Karelare, t. f. Förste Lärare vid Fruntimmers-Skolan i Helsingfors.
- AXEL GABRIEL CORANDER, Savolaks-Karelare.
- ROBERT EK, Vestfinne, t. f. Preparator vid Universitetets Kemiska Laboratorium.
- JOHAN HENRIK EKLÖF, Vestfinne, Lärare vid Tekniska Real-Skolan i Åbo.
- KARL JOHAN EKROOS, Nylänning.
- ZAKARIAS JAKOB FINNANDER, Wiburgens.
- KARL MATTHIAS FORSBERG, Vestfinne.
- KRISTIAN FREDRIK FORSIUS, Savolaks-Karelare.
- JOHAN GUSTAF FROSTERUS, Österbottning.
- JOHAN LUDVIG NIKOLAUS GROUNDSTROEM, Wiburgens.
- ADOLF FREDRIK GRÄSBECK, Savolaks-Karelare.
- BERNDT GUSTAF HAHN, Vestfinne.
- HERMAN HENRIK HELLEN, Vestfinne.
- MAGNUS JULIUS HELLSTRÖM, Vestfinne.

KNUT ALBERT THEODOR HJELT, Vestfinne, Bokhandlare
och Boktryckare.
OSKAR FREDRIK HORNBORG, Vestfinne.
GUSTAF ALFRED AF HÅLLSTRÖM, Österbottning.
HENRIK REINHOLD KROGELL, Nylänning.
KNUT FERDINAND LAGUS, Savolaks-Karelare.
ROBERT ERIK LAGUS, Savolaks-Karelare.
JOHAN AUGUST LINDELÖF, Österbottning.
LORENZ LEONARD LINDELÖF, Österbottning, t. f. Amanuens
vid Astronomiska Observatorium.
KARL EDVARD LINDEQUIST, Vestfinne.
AUGUST LUNDMAN, Österbottning.
EMIL FREDRIK MACONI, Savolaks-Karelare.
FABIAN LUDVIG MARTINSSON, Vestfinne, Rysk Språklärare
vid Högre Elementar-Skolan i Björneborg.
KARL ADOLF NEOVIUS, Nylänning.
WILHELM ENGELBERT NEOVIUS, Nylänning.
ARVID FRITHOF NORDQUIST, Savolaks-Karelare.
FRANS SEVERIN PALMBROS, Vestfinne.
WOLTER KASIMIR PALMROTH, Wiburgens.
GOTTLIEB LEOPOLD PESONIUS, Wiburgens.
KARL AXEL VON PFALER, Tavastens, Lärare vid Lägre Ele-
mentar-Skolan i Helsingfors.
JOSEF ADAM JOAKIM PIPPINGSKÖLD, Vestfinne.
FREDRIK POLÉN, Savolaks-Karelare.
ABRAHAM JOHAN POPPIUS, Savolaks-Karelare, t. f. Förste
Kollega vid Högre Elementar-Skolan i Fredrikshamn.
KARL IMMANUEL QUIST, Wiburgens.
KARL AUGUST BENVALL, Vestfinne.
EDVARD AXEL GABRIEL RINDELL, Vestfinne.
ALEXANDER FREDRIK ROOS, Österbottning.
ROBERT HERMAN SAGULIN, Tavastens.

AUGUST SCHAUMAN, Vestfinne.
ISRAEL JOAKIM SUCKSDORFF, Nylänning, t. f. Rektor vid
Lägre Elementar-Skolan i Lovisa.
KRISTIAN GUSTAF SUCKSDORFF, Nylänning.
JOHAN ALBERT SÖDERHOLM, Vestfinne.
NESTOR TALLGREN, Savolaks-Karelare.
JOHAN ALBERT TENGÉN, Wiburgens.
THEODOR ALBERT TIGERSTEDT, Savolaks-Karelare.
OSKAR AUGUST TOPPELIUS, Österbottning.
KARL REINHOLD TRAPP, Vestfinne.
WILHELM AF URSIN, Savolaks-Karelare.
NILS KRISTIAN WESTERMARK, Nylänning.
MAGNUS FREDRIK EDVARD ADOLF WINTER, Nylänning.
HERMAN JULIUS WITHANDER, Österbottning.
JOHAN WITIKKA, Savolaks-Karelare.
KARL GUSTAF WIVOLIN, Vestfinne, t. f. Andre Kollega vid
Högre Elementar-Skolan i Åbo.

Allerödmjukast
af
FREDR. CYGNAEUS.

PORTHAN sig reste upp och talte detta:
»FRANS MICHAËL FRANZÉN! Haf tack du milda;
Du världens bistra anletsdrag mig visat
På nytt i återskenet af din ande.
Du ej fördömer, utan endast dömer,
Som barnet dömer om sin moders brister,
Dem ej till dygder det förbyta kan.
På världens stormupprörda tummelplatser
Du skådat, gående midt i dess hvimmel
Med lika kärlek, som du nyss beskref,
Att stjernan såg ifrån sitt höga fäste
På Köpenhamn, då det föråldradt bars
Af rökkolonner upp mot tomta rymden,
För att ge rum åt ett mer nytt och skönt.
Hur godt det är, att ögon såsom dina
Än återspegla tingens ljusa sidor!
För oss enstöringar, der städs vi dväljas
Från världen skilda i vår qvafva kammar,
För oss sig ter på världens stora tafla,
Med blodfärg målad, endast hemsk förvirring,
Förderf och split, som sin försoning finna
Blott i en graf, af undergången gräfven,
Uti hvars mörker de ej ondt se göra.

I bättre stunder ana vi kanske,
 Att ej vår tid är världens sista tider.
 Men hvad vi ana, derpå tror du fast:
 Du tror på ljusets, på det godas seger;
 Och denna ljusa tro, den bygger sig
 En klippfast brygga från din själ till vår.
 Haf därför tack ännu en gång, du gode.

Men dig jag tackar, JACOB TENGSTROM, äfven
 — Jag borde tacka dig än mera varmt —
 Din djerfva tanke gaf mig dubbel tröst.
 Den tanken ser det Finska folkets framtid
 Uti en klarhet, som mitt skumma öga
 Med sällhet tjuisar, liksom hoppet tjuste
 Med glada bilder förr min ungdoms blickar.

Du säger: ingen magt skall kufva kunna
 De djupa, stora anlag, hvilka sträfva
 Ur detta folkets själ till ljus och bildning.
 O! huru gerna tror jag din försäkran;
 Hur redo vore jag ej till att dö,
 Om med mitt lif besegla finge jag
 Den visshet, som så stark uti dig lefver!
 Mitt lif! Men hvartill kunde det väl gagna,
 Det må då gifvas bort, det kvar må stanna?
 Du tid, som äfven jag så ofta bannat,
 Du tagit ut din rätt, har utkraft hämd.
 Min kraft är bräckt af dig; och om min vilja
 En inling känner stundom än af lif,
 Så lefver den blott såsom seglet lefver,
 Då någon fläkt på dvalans stiltje stiger
 Och uti seglet fladdrar, ej nog stark

Att skjuta skeppet närmare mot målet.
 En sådan fläkt, FRANZÉN och TENGSTROM, går
 Igen uti min vilja, då ni icke
 Förmån att räcka lefnadsvarma handen
 Åt gubben, som af fordna vänner lemnats
 Allt kvar ännu, liksom en halfdard lampa
 Uti ett grafchör, den man glömt att släcka,
 Då grafven tillslöts, dit dess stråle drogs.»

Så, sextiårig, talade PORTHAN
 Till sina yngre vänner, räckande till afsked
 Åt dem sin hand. En tår sig smög helt stilla
 Längs ditt Johannisanlete, FRANZÉN;
 Och stum du förde bjudna fadershanden
 Till varma läppar, till ditt ädla hjerta.
 Men lågor brunno uti TENGSTROMS ögon
 Och lyste vägen åt det ord, som mäktigt
 Utur hans bröst sig bröt: »Du tackar oss»
 Så säger han, »oss, hvilka endast äro
 Din andes fosterbarn, som ha att tacka
 Allenast dig för allt det bästa, vi
 Förmå att tänka eller göra. Allt, hvad godt
 Och skönt och herrligt hvälfde sig uti
 Vårt inres verld, af dig vi lånat blott.
 Din läras ljus föll på vårt unga sinne,
 Som vårens strålar på upptinad mark;
 Hvad bäst vi ville dock tillslut ett minne
 Af, hvad du lärt oss, var blott, huru stark
 Vi än vår vilja trodde, då beslutet
 Sig derur höjde och till handling bjöd.
 O! om en andes hjerteblod, så gjutet,
 Som ditt, uppå förgängelse och död,

Ej segern vinner, hvad skall väl då lefva
 Inunder himmelen till evig tid?
 Hvad lönar det för likars bästa sträfva
 Och tära bort sin kraft i kamp och strid?

I denna seklets dödstund väl vi talat
 Om, huru seklers lifsljus ock blir släckt.
 Derjemte taltes dock om, hur den galat
 Den Franska tuppen, hur en morgonväckt,
 En ljus, fast blodig, den åt världen bådät;
 Hur Tidens lif af seklerna blott mäts,
 Liksom ett världshafs djup, det ingen skådat,
 Mats af ett lod, som lossar och — förgåts.
 Så för din andes rika lif, o Fader,
 En menskoålder är blott ett moment.
 Så långt vår aning ser, i långa rader
 Stå släkten, hvilka känna, som du känt,
 Och älska det, du älskat har, och hoppas
 Det, hvaruppå ditt eget hopp du satt:
 Att ljusa vårar skola än här knoppas
 Och segra öfver allt, hvars namn är natt.»

Knappt TENGSTRÖM hunnit tala detta, då
 Ifrån det sekelgamla nära tornet
 Tolf slag högtidligt föllo ned till jorden
 Och genom mörkret banade sig väg.
 År Sjuttonhundra nittinio lycktat
 Det nittonde århundradet sig reste ¹⁾
 Uppå dess graf, med hopp och fruktan hylladt
 Af allt, som bäfva än och hoppas kunde.

PORTHAN satt ensam nu. Hans döda vänner,
 Från hvarje tid och land hopsamlade,
 De endast stodo omkring enslingen,
 Hvars kärlek fannat allt sitt land för kraftigt,
 Att kunna sluta sig blott kring ett lif,
 Fastän hans eget stundom syntes dock
 Så tomt och ödsligt, som en trädlös klippa,
 I hafvet kastad utan skygd för stormen.

Det blef så tyst, som i ett hjerta, då
 Det klappat ut för alltid. Lampans sken
 Matt lekte i den gamles matta öga;
 Och dettas lock ömsider nederföll,
 Liksom en förlåt, hvilken utestänger
 Ifrån ett tempels aldraheligaste
 Hvar frågvis blick af den profana mängden.

Då i den ålderstignes slutna inre
 Slog drömmens siarande upp sitt öga.
 Dess forskning dock ej söker följa med
 Den vida världens gång, som sträcks i fjerran.
 Dess krets är trängre. Såsom hjertat slutes
 Uti en menskobarm, så hjertats aning
 Sig rörde spanande i samma spher,
 Hvari din känslas alla pulsar slogo
 Och all din tanke lefde helst, PORTHAN.
 Det var ditt fosterland, som för din tid
 Växt likt ett barn, utkastadt midt i skogen,
 Och vetat knappt, att eget namn det bar,
 Förrän med kärlek det af dig blef nämndt.
 Det fosterlandets öden gingo öfver
 Din egen graf, din inre blick till mötes.

Så krigets fackla såg du plötsligt tändas
 Och gjuta lågor öfver vinterns snö,
 Mot tjugu kämpars lansar du en endas
 Såg låfångt spjerna, och hans krafter dö;
 Klippfasta borgar, likt det töcken föllo,
 Som ifrån hvalfvet af en stormil drifs;
 Band, som ett halft årtusende ren höllo,
 De sletos såsom spindelnätet rifs.
 Till skiljomur emellan tvenne riken,
 Till draget svärd emellan Svealand
 Och Finland byts den gamla Bottenviken,
 Hvars bölja fäste samman deras strand,
 Som en fördjupning tvenne bröst förenar.
 Råmärket emot östern sjunker ned,
 Liksom ej någon fejd dess råa stenar
 Förr hade blodat, liksom ingen fred
 Emot dess kanter fordom skeppsbrott lidit,
 Och döden det till altar aldrig vigt,
 Förtviflan der ej sina händer vridit,
 Och ej förbannelsen dolt der sin bigt.²⁾

Allt, allt nu tycktes för PORTHAN förloradt:
 Hans hopp, hans lefnadsverk, hans folk och land.
 Liksom i undergångens stund förstöradt
 Palatset syns, då det bärs bort af brand,
 Mer herrligt visar sig det undanryckta,
 Än det sig någonsin för honom tett:
 »Ack solen heldre bordt sin kretsgång lyckta,
 Än på tillintetgörelsen den sett!»

Omätelig så klagade hans smärta.
 Till slut han söker dock de vänner opp,

Som städse legat närmast till hans hjerta;
 Fins eld hos dem väl för hans släakta hopp?

Hopp, tröst förgäfves dock ibland dem sökas:
 Knappt känner vännerna han mer igen.
 Han märker JACOB TENGSTRÖMS bana krökas
 Dit, der han tror förderfvet möta den.
 Af skalfvet bruten tycks, FRANZEN, din lyra,
 Och sjelf du reder dig till sorglig flykt:
 Din skuta vill du från den spillra styra,
 Som ifrån Sveas örlogsskepp blef ryckt.
 Du glömt, att denna spillra var dock grenen,
 På hvilken du blef född och sjöng din vår:
 »Sångfoglar sjunga ju på krökta enen,
 Och äran trampar aldrig flyktens spår.»

Den gamle, fastän låfångt, länge söker
 Så bland ruinerna utaf sitt land,
 Likt barnet i den aska, som än röker,
 Och som dess hemvist var — förbytt af brand.
 Men när, PORTHAN, till slut din blick du höjde,
 Den möts utaf en syn, ej väntad mer:
 Bland skaran af de många, som stå höjde,
 Af sorg och bafvan emot jorden ner,
 En väldig oförskräckt koloss sig tedde.
 Han talar midt bland fiendernes hop,
 Likt CARO, då hans Romarmassor redde
 Triumftåg åt hans ord med bifallsrop,
 Du älskade den mannen ej. Dig tycktes
 Er borg för båda kanske alltför trång.
 Men hän likväl din höga anda rycktes,
 Då du CALONIUS såg sin berserksång.³⁾

Den lugna, emot Finlands öde gånga.
 Du märkte väl, att rum för bägge fanns:
 Historiens gränser äro icke trånga
 För själar såsom din, PORTHAN, och hans.

Men snart din undran stegras. Se den milda,
 I hvilken riddarkänslan fått gestalt!
 Ifrån hvarandra ären J väl skilda
 Af seklers hat, af tro och lag och all.
 Men han till sig dock underbart dig drager,
 Som österns gryning fånglar vesterns son.
 Omkring hans väsen sprider sig en dager,
 Som är dess egen och ej blott ett lån
 Af purpurmanteln, af hans Kejsarkrona.
 Ej blott de öfvervunna vid sin fot
 Han vet med ädel mildhet att förskona;
 Han vet ock storsint ära dem, som mot
 Hans härar, bud och vilja stått, då ära
 Och pligt dem ställde i fiendtligt led.
 Hans fröjd är icke den, att blott förfära,
 Hans kraft ej den, att endast trampa ned.
 Sjelf kan han älska. Ej blott segrar vinna
 Han lärt, men vinna kärlek äfvenväl,
 Och Finland tog han till sin älskarinna,
 Ej till en kränkt, i bojer slagen träl.

Hans fria anda vet den frihet fatta,
 Som växt på bondens fria ärfda teg.
 Åt ljusets höga magter han lärt skatta;
 Han fruktar mörkret, hvare hycklarn feg
 Och brottet vildsint vill sin illbragd dölja,
 Och smilarn nesligt kryper till sitt mål.

I blomster spirans tyngd han älskar hölja
 Och blodet uppå svärdets hårda stål.

I blomman af sitt ridderliga sinne
 Och af sin ungdom ALEXANDER så
 Beslöt att styra, tänka såsom Finne,
 På det han Finlands kärlek måtte få.
 Dess helga lag och tro, dess rätt och seder
 Besvor hans hjerta och ej blott hans mund;
 Till edens borgen togs hans fursteheder,
 Till vittnen häfderna och jordens rund.

När denna höga syn PORTHAN fått skåda
 En mild förklaring på hans anlet gjöts,
 Han tryggadt trodde nu sitt land för våda,
 Och siarblicken lugn, fast tröttad, slöts;
 Men åter öppnad, seklergamla striden
 Den skådar hvilande på läkta sår
 Och öfvervuxen af den blida friden,
 Som vinterns härjningar af blommig vår.
 De stycken, hvilka fördna bistra fejder
 Ryckt bort från Finlands brutna kropp och själ,
 De gjutits samman. Åter Finlands nejder
 En lag blott känna och ett hopp, ett väl.
 Hvad hatet obarmhertigt sönderdelat,
 Det ALEXANDERS kärleksfulla håg
 Försonande med högsint vishet helat:
 Han, som sin välfärd blott i folkets såg.

Af kraft och godhet hägnad, så den sväller
 Det Finska folkets lifskraft, likt en flod,
 I hvilken ner sin källa berget häller

Och sjön sin våg, som stel i bojer stod.
 Men lyckan bryts dock plötsligt ned af öden.
 På hvilka inga menskomagter rå;
 Som gå sin bana, starkare än döden,
 Och menskoverken falla liksom strå.

Nyss en lagerkröning, liksom denna,
 Firad var uti det gamla Åbo,
 Hvarest Finland känt sitt hjerta klappa,
 Sen det visste, att det hjerta hade;
 Hvarest Finlands högsta tankar fostrats,
 Sen dess tanke öfverlefde stunden.
 Som från choret uti katedralen
 Bön och altarsång mot hvalfven stiga,
 För att sjunka helgande till mängden;
 Så från Åbo lyfats sång och böner,
 Hvilka flögo öfver Suomis fjerdar,
 Lärande allt folk, och döpte detta
 Uti Christi namn till ljus och sanning.
 Sina bästa lefnadssaft Finland
 Sände tacksamt åter upp till Åbo,
 Såsom blodet, gånget ut från hjertat,
 Vänder åter dit för att förädlas.
 Ingen anade, att stunden kommit,
 Då det hjertat skulle härjas, krossas,
 Som den vilda ryttarskarans hästhof
 Krossar bröstet på en fallen ovän.

Än ej slagen sommarn stod på platsen,
 Fastän öfver hafvet sina ilbud

Hösten sände, och dess gula fanor
 Börjat skymta fram bland strandens ekar.
 O! Då kom en storm, som plötsligt fällde
 Frukter, dem ej seklerlånga dagar
 Än till mognad hade bragt, dem seklers
 Stormar icke kunnat nederfälla.

Denna klämtning, som med bruten ljudväg
 Söker flämtande hvart öras inlopp,
 Kallar den så sent till aftonsången
 De af dagens mödor trötta fromma?

Aftonsång väl denna klämtning bådär,
 Men en aftonsång, vars bön är nödrop,
 Och hvars text är: Åbo stads förstöring;
 Till hvars psalm förtviflan sätter tonen.
 Ett kapell, ett ringa, katedralen
 Synes sjelf mot dömen, under hvilken
 Vresiga dämoners gudstjenst firas,
 Och som tyckes kunna följas endast
 Af en ottesång på domedagen.
 Tungor utaf eld, som förr om Pingsten,
 Sträckas öfver icke sedda läppar.
 Men ej fridens tungomål de känna,
 Till välsignelse de icke höjas.
 Som bloddrucken vilda djurets tunga
 Suger blodet utur fallna rofvet,
 Så af eldens vilda tunga täres
 Allt, hvad menskokraften, menskosnillet
 Byggt och skapat under trots mot tiden.
 Kanske kunde helgerånets roflust
 Stanna tvekande vid det, som heligt

Af allt folk framom allt annat aktas,
 Och ej sköfla det med fräcka händer.
 Kanske mördarn kunde hejda dolken,
 Hvilken blixtrar af begär att skära
 Lifvets trådar af uti ett hjerta,
 Klappande, af tusen hjertan älskadt;
 Helgerånet, dolken likväl styres
 Af en hand, som darra kan och blöda;
 Mordets Engel, ställande i verket
 Brandens herrebud, som han förkunnar
 Uti samma ögonblick, det utförs,
 Vet af tvekan, nåd, förskoning icke.
 Dödens boningar och lifvets gårdar
 Gälla lika, der han vill förvandla;
 Och ej förr han nedersjunker mättad,
 Än han möter intet, som kan slukas.

O PORTHAN! vänd bort, vänd bort den blicken,
 Som med ångest följer härjarns framfart.
 Flämtande, morddrucken ren han hastat
 Fram till templet, der en gudstjenst firats,
 Hvaråt du ej dina bästa krafter,
 Men dem alla helgat, hela lifvet.
 Det är vishetstemplet, som blef upprest,
 Lik en kyrka, hög och herrlig ensam
 I en nejd, der armod förr blott byggde.
 Som en husfar hopar sten på stenar,
 För att dermed föra öpp en boning
 Åt de barn, i hvilka han skall lefva
 Än, när lifvet honom sjelf har lemnat;
 Så från hundra håll du rastlöst samkat
 Håg och lust och kraft och skatter samman

För det storverk, hvilket tinnar endast
 Hoppet, men ditt öga ej, fick skåda.⁴⁾
 Du, som för dig sjelf om gunst ej tiggde,
 Bad de store gynna företaget,
 Liksom bönen gällt ditt lif, förverkadt.
 Du, som aldrig egt ett hem, du kunnat
 Kalla för ditt eget, de Penater,
 Dem du saknat, fann i detta tempel.

Dina Gudars skymning var nu kommen:
 De Penater, dem du dyrkat, föllo
 Med din egen bild, af fosterlandet
 Rest åt dig, som gett din själ åt detta.
 Ack! Du ser, hur lågan tanklöst bladdrar
 I de skrifter, hvori mensklighetens
 Lärare sin höga vishet nedlaggt;
 Ser förvittras bladen, hvarpå skaldens
 Hjerta lågande sin lava gjutit;
 Ser de döde, som i häfden lefde,
 Dö pånytt med häfden; — dö för alltid.

Och tillintetgjord dig sjelf du tyckte,
 Som i svarta Chaos ned du sjunkit,
 Dragen af ditt land dit med i fallet.
 Namnlös ångest skakade ditt väsen:
 Din förtviflan sporde mensköödet,
 Om tillintetgörelsen ens icke
 Kan tillintetgöra menskonöden?
 Men då löstes dvalans band. Ditt öga
 Åter öppnadt mottog välbekanta
 Kära bilder, hvilka vänligt smögo
 Genom gryningens och lampans skymning.

Tornets stämmor, lugna, båda morgon;
 Och du prisar glad din Gud, som låtit
 Blott din dröm se syner, dem du trodde
 Blott ha verklighet i drömmens riken.

Hvad för Porthan var syn, för oss är minne:
 Ett fordom, ren af mången halftförglömdt.
 På sin dagjemningsthron dock seklet sitter,
 Och i dess klarhet kunna våra blickar
 Tillbaka vända i de spår, det lemnat.

Dess vandrings ångest, faror, nöd och mödor
 Gått genom tusen hjertan, som än klappa,
 Fast slagen kufvats af den tyngd, de burit.
 De frön, det sått, i pannors fåror föllo,
 Der vintern nu strör flockar af sin snö.
 Men blicken, i hvars heta tårar sorgen
 Gjöt brutna speglar åt det, som förlorats,
 Ser stundom ned på femtiåra stråten
 Lik vandrarn på en väg, der märken röjas
 Utaf hans trötta, blodigt rifna fot.

Dock J, J Unge, hvilkas tid är stunden,
 J, det förflutnas efterverld, J träden
 Till skördar, sådda af de flydda släkten,
 Likt skaran, upp från hela bygden bådad,
 Som lätt i hågen går till skördens fest.
 Er blick är fri, ej skymd af saknaden,
 Och ej förtröttad af oändlig spaning,

Som följer det för alltid hädangångna.
 Det, som har varit, mätes ej af Er
 Med jättemåttstock, blott emedan det
 Var Edert eget, och Er kraft förtärs
 Vid fåfång möda, att af evigheten
 En stämpel trycka på de fallna verken.
 J söken ej det lefvande bland döda,
 Ej fosterlandets grundval ibland stenar,
 Dem menskohand kan samla och förskingra.
 För Eder lefver Fosterlandets lif
 I känslan, som i själ och hjerta brinner;
 I tankens ljus och höghet, viljans adel;
 I minnet utaf fadrens hjeltestrider;
 I deras blod, som flöt ur djupa sår,
 För höga syften, värda lifvets offer;
 I deras sånger, burna af en ande,
 Der djupets glöd och fastets skära ljus
 Till alstrande förmåga sammanflutit;
 I bergfast tro på Fosterlandets helgd;
 I trofast hopp, att helgden ej skall kränkas;
 I kärleken, beredd att allt försaka
 Och våga allt för helgdens tempeltjenst.

Väl Eder! J till segerfröjden bjudna,
 Fastän J kämpat blott i förpoststriden
 Af strider, som bereda segrars vinning.
 Er blef ej förelagdt, som för oss andra,
 Att utan visshet famla genom töcken
 På stigar, som blott hunnit tydas an,
 Men icke uppgås, och än mindre pröfvas.
 Er själ emottog, såsom färdigt arf
 Den känslan för vårt land, som gafs åt andra

Blott såsom lön för lifvets trogna möda,
 J tagen arfvet, såsom barnet ärver,
 Sitt modersmål, till hvilket det blir födt,
 Sin kärlek till den mor, som gaf det lif.

Väl Eder än en gång! Ej bättre lott
 Af blida öden kan beskäras menskan,
 Än den, att ren i lifvets morgongryning
 Se lifvets högsta mål i klarhet vinka
 Upp till sin herrlighet och sända ut,
 Likt strålar, ned till vandrarn stora tankar,
 Som lysa, leda, lifvande, mot målet.
 Men om Er lott är ljuf och rik, omätlig
 Dock kastas Edert ansvars tyngd uppå
 Er unga skuldra. Arfvet, det J tagit,
 Får ej förskingras, likt en vissnad krans,
 Som bärs till prydnad blott en högtidsstund
 Och lemnas sen till rof åt alla vindar.
 Det måste vårdas, icke likt relikten,
 Som, skrinlaggd, göms af vantron undan dagen,
 Men såsom altarkalkens helga blod,
 Hvari föryngradt lif allt folket dricker.

Se! I högtidlig bidan står vårt land,
 Lik en församling i sin högtidsdrägt,
 Då predikanten, som Guds ord förkunna
 Skall inför den, uppträder första gången,
 Afläggande ett prof på sina gåfvor.
 O! kyrkor finnas öfverallt, hvarhelst
 En trogen vilja önskar gudstjenst hålla:
 På slagets fält, då fosterjorden värnas;
 Då uppå lagens balkar rätt blir bygd;

Då själens eller kroppens brutna helsa
 Upprättas åter till sin ungdoms styrka.
 Men fins ett rum, framom allt annat heligt,
 Gifs det en gudstjenst, helig mer än någon,
 Sök rummet då uti en hydda, nedtryckt
 Inunder låga taket, eller sök
 Det under himlens hvalf, i dal, på höjd,
 När Lärarns vetande sig gjuter öfver
 Din själ, Du Finska folk, som serlaregnet
 Gjuts öfver kraflig, fast förtorkad teg.

Lyss! Detta folk, hvars hjeltkraft har tämt
 Vidundret af den vilda, öde marken,
 Som framtvang skördar utur bergets skrefva
 Och smälte gyllne ax ur furumon,
 Som lidit, burit mer än något folk, —
 Begär nu tyst, med tålmodets styrka
 En rättvis gärd utaf Er tacksamhet,
 J, hvilka lyftats af dess starka armar
 Upp emot ljuset, i hvars luft J stån.
 Ej någon må sig tro så vis, att han
 Med stolt förakt kan blicka från sin höjd
 På det der folket ner i dalens dunkel.
 Hvem vågar att förmätet prisa sig
 En mästare inför den djupa skaran,
 Som, fastän namnlös, stiger fram så tryggt
 Med Kalevala såsom helig fana?
 Hvem är väl den af qvinno född, hvars ande
 En sång lik denna diktat, sedan solen
 På dikt och verklighet har lyst i världen?
 Ett folk blott sådant jätteverk kan skapa,
 Och blott ett folk har skapat det ännu.

Böj, ho du vara må, din ljessa ödmjukt
 Inför det folket; nedlägg för dess fötter
 Det mått af vishet, du har lyckats samla
 Liksom en son, som, återkommen, redo
 Gör för sin fader, hvilken utsändt honom.

Så djupt till sinne och så stort i kraft,
 Det Finska folket Er behöfver dock.
 Som målsmän Er förhoppningsfullt det ställt
 Att vaka för sin rätt vid ljusets altar.
 Och hoppet ej skall svikas: hoppets borgen,
 Igenom Edert unga sinne går
 En helig rysning, denna lik, som häfvar
 Ut Naturens Allt en blomstermånadsmorgon,
 Då det af lif hvar fiber spritta känner.
 O! om en känsla egde magt tillfyllest
 Ett folk att göra lyckligt, ädelt, stort,
 Då vore sådan magt beskärd åt denna,
 Hvars samklang binder Edra hjerta samman
 Det ögonblick, när lagerns krona sänkes
 Till Edra rika lockar, liksom våren
 Sin grönska flätar i pånyttfödd jord.
 Men känsla är ej handling än, ehuru
 Hvar storsint handlings mor är högsint känsla.

I denna stund ännu Er värld är känslans.
 Fylls denna värld af manliga beslut,
 Då ryms derinom intet annat anspråk,
 Som af Ert folk och land på Er kan ställas.
 Parnassens rand, vid hvilken J nu stån,
 Är dock den gräns, som skiljer verklighetens
 Och känslans spherer. Bortom denna gräns

Er väntar Handling, med oblidkligt allvar
 Sig bjudande till bundsförvandt för lifvet,
 Ifall J vågen säga: Jag vill lefva.

O! kasten därför än en återblick,
 En lång, den sista ifrån diktens höjd
 Till dalarna, der hvarje fotbredds framgång
 Med strid och möda blott kan ärligt vinnas.
 Ren nästa ögonblick J dädan stigen,
 Som triumfatorn steg, bekransad än,
 Ned från sin vagn i hvardagslifvets hvimmel,
 Snart följd ej mer af jubelropens echo.

Hur annorlunda var det icke hittills,
 Då ungdomen, liksom Pandoras ask,
 Ej öppnad än, Er erbjöd detta allt,
 Som flyktadt följes af odödlig saknad.
 Hur stark sig känner ungdomsviljan ej!
 Dess vigter, pröfvade af ingen motvigt,
 Förslå sig mena, om ock hela världens
 Ut den andra skålen skulle kastas.
 Hur djerft dess mod! Ty, mer än hjeltens
 På tiljorna, ej satt på prof ännu,
 Det af erfarenheten ej hann brytas.
 Hur ädel ej dess tro på menskans adell!
 Ej smädelsen, som krökt i vidrig ring,
 Lik ormen, dricker af sitt eget gift,
 I råa fauntag sammanpressat bröstet:
 Ej är det ungdomen, som vildsint rifver
 Ur fosterlandets barm dess bästa hjertan,
 För att dem kasta åt det första rofdjur,
 Hvars törst sig läskar, frossande deraf.

Hvad stort och herrligt fins i vida världen
 Tillhör den ungdom, som dess värde fattar,
 Liksom en nejd, som väcker vår förtjusning,
 Tillhör den blick, af hvilken nejden fannas.
 Blott den går blind midt i ett haf af ljus,
 Blott den är arm i kungaskatters kamrar,
 Hvars låga, trånga sinne ej kan glädjas
 Af det, som herrligt växt i menskligheten.

Dock ädla sinnen gripas af dess storhet,
 Som skeppet grips af oceanens vågor,
 De der än lyfta det mot himlens fäste,
 Än draga det mot djupets dolda grund.
 Hvem skulle ej, tillbedjande, sig buga
 För denna Verldsmagt, som på Tidens vingar
 Sin Ericsgata gör kring Universum?
 Hur än du tvista må om och med Tiden,
 Du glömmе ej, att den är blott en fläkt
 Utaf Guds andetag, att Gud dock styrer
 Ännu när jordens alla roder brista.
 Vål tycks den uppsagd, denna »Treuga Dei»,
 Som unnade en blund åt trötta ögon.
 Dock när den rätta stunden kommen är,
 Hit, hit, men icke längre! säger En,
 För Hvilkens röst all jordisk röst förstummas;
 Han, som i ögonblicket åtlydd, sade
 Sitt: varde ljus! då mörkret var den regel,
 Ut i hvars ledband gick den blinda världen.

Hård är väl tiden; hård, så att förhärdadt
 Deraf sig slutit själfva samma hjerta,
 Som öppnade sig adlast för hvar ton,

Frambrusande ur världens hjertedjup:
 Det hjerta, som så storsint slog uti
 Din barm, O! Pio nono: himlen
 För folkens döda qval och glädjes lif.
 Men äfven varm och stark är likväl tiden:
 Det, som uti årtusenden bestått,
 Det, som uti årtusenden skall byggas,
 Stå mot hvarandra rustade till strid
 På lif och död, som ej begär pardon,
 Och som pardon ej ger. Det stora dock
 I denna kamp är icke blott dess mål.
 Det är den djerfva kraft, som ljungar genom
 De kämpandes förvägna, djupa leder:
 En kraft, som lemnar barndomshyddans englar,
 Dess stilla frid, dess ljufva kärlek, hvilken
 Af friden fannats, likasom herberget
 Af vandrarn lemnas, sen en enda natt
 Han njutit flyktig ro invid dess hård.

En fridlyst punkt fins dock ännu i lifvet
 Om denna stora stormplats, vid som jorden,
 Likt Delos holme, likt Olympias lund,
 Ej hemsökt än af stundens bistra fejder.
 Det är det land, hvarpå vår vagga stod,
 Der oss en hvilobädd vid fädrens väntar.
 Och rätt det har till rö, då andra gripa
 Till vapen, rusande från sömn i striden.
 Hur ofta låg det Finska folket ej
 Förr vid en vakteld, som dess land förödde,
 Då andra makligt valmodrycken tömde,
 Och sofvo ren i lifvet dödsens sömn!
 Men ro är icke dvala. Derfor hvila,
 Du Finska folk, ej såsom björnen i

Sitt kulna ide, fast du icke rasar
 Lik denne, drifven utaf harm och hunger.
 Du hvile, såsom Christus sof i skeppet,
 Ännu i hvilat starkare än stormen,
 Som gnisslande på haf ock himmel ryckte,
 Och när för Honom syntes godt, beredd
 Ej blott att näpsa stormen, men de klene
 I tron, som glömde, att Han var dem nära.
 Du hvile trygg; men låt din ande vaka,
 Arbetande, ej på de verk, dem drömmen
 Fantastiskt alstrar utan form och mått;
 Men klart, med öppna ögon, liksom konstnärn
 Då i hans själ sig gjuter den gestalt,
 Som sedan öfversätts i evig marmor.
 Ljus, ljus, så heter elementet, der
 Allt, hvad som lefver, blott till fullo lefver
 Ett lif, det ordet värdigt. Skymningen,
 Förvirrande, tar sanning från gestalten,
 Och mörkret qväfver den, gör den till intet.
 Af dagen blott den ställs på rätta platsen
 Ut i sin sanna dager.

Denna plats,
 Dit törsten efter vetande Er ledt
 På denna Er förlofningsstund med Vishet,
 Är så ett heligt rum. Och därför blickar
 Hvert ädelt öga, lyst af Suomis sol,
 Med glad förhoppning till det vigda stället.
 Hvar tanke, som sin kraft ej bröt mot gruset,
 Hvar känsla, som från vingen stoftet skakat,
 Sig vänder hit, likt menighetens ögon
 En juldagsmorgon emot kyrkans fenster,
 Bland hvilkas blommor ljusens floder rinna,

Bebådande, att världens Ljus blef födt.
 Allt, hvaraf menskoanden lyftes högt,
 Här sökt, och funnit här ett fridsäligt hemvist.
 Här brusa toner skönt, som mästarns sinne
 Förnam dem, än af intet öra hörda;
 Der strålar sommarsolen varm på snö,
 Som penseln ryckt från vinterns svandunstäckor
 Och ställt inunder konstens höga magter,
 Af värmen aldrig bortsmält, men förvarad.
 Hit hembär forskarn blommorna och frukten,
 Som druckit lif utur hans andes merg,
 Som sugit must utur hans hjertas fibrer,
 Dem han med kärlek sökt på hemmets moar,
 Dem han med våda plockade i fjerran,
 För att plantera dem på egen kust.
 Som jorden binds af strålarna vid solen,
 Så fästs vårt land med banden, tagna upp
 I denna böning, vid allt skönt och herrligt,
 Som gryr i handlingens och tankens verldar.
 Och kär, som barnets hem för barnets sinne,
 Är denna ljusets borg för Finlands själ.
 Ve därför den, som tanklöst eller vildsint
 Dess grundval skulle skaka! Om ock ljuset
 Ej under dess ruiner kan begrafvas,
 Dock bättre varit, att ej dag han sett.
 Han skall förbannas här, så länge tills
 HEROSTRATUS, ditt minne varder skådadt
 I helgonglans uti ett ljusets tempel,
 Tills att förrädarn pryds med borgarkrona
 Utaf det land, han nesligt har förrådt.

Men om än ljuset evigt blir detsamma,

Hur än dess hård, dess altar vexla må,
 De gnistor, hvilka spritta ur dess flamma
 Med lifligaste skenet, snabbast gå
 Tillbaks i nattens famn, som icke räcker
 Till ljusets källa, men dess gnistor blott,
 Och därför, blind i vrede, helst dem släcker,
 Som högst på klara horisonten stått.

O! Hvilka segrar har ej mörkret vunnit
 Sen ljuset sista festen firat här:
 Till aska ren för evigt eldar brunnit
 I ögon, hjertan, tankar, viljor der,
 Hvad jorden bäst och ljusast kan beskära,
 Sig uppenbarade med snillets magt.
 En vänlig framtid, rik på hopp och ära,
 Med askan Finland ner i griften laggt.

En sådan framtid blef i växten knuten,
 När lifvets trådar tidigt rycktes af,
 O! ROBERT TENGSTRÖM, i din barm, som gjuten
 Till form för allt, i hvilket död och graf,
 Sin segerherre tycktes böra vörda,
 Af egen eld förtärts på fjerran kust,
 Förr än ditt land din andes frukt fått skörda.
 Ack! Blommorna blott tala om förlust. 6)

Och borta är han ock, den höga anden,
 Hvars minne lefver som en landets sorg,
 Likt meteoren, som vid himlaranden
 Omkring sig ser en stund, i nattens borg,
 Så plötsligt sjunkande, som dån han stiger,
 NERVANDER, gick du öfver klippfull jord.

Ren smädelsen med skam ditt namn förtiger,
 Men undran ej sagt än sitt sista ord.

Hur tung än lifvets börda månde kännas,
 Det tyngre tyckes dock, att liksom dessa
 Från halfva dagen tagas bort af natten,
 Nu, då så många mensklighetens gåtor
 Uppå sin djupa lösning trotsigt pocka.
 Väl ej beskäres Er, att lösa det,
 Som skärpan blott af folkens svärd och tankar
 Förmår att slita. Dock, hvad ingen aning
 Kan spana ut bland framtidnattens stjernor,
 Det leker välbekant i minnets månsken
 För dem, J lemnat qvar som Edra ombud,
 Att taga mot den jubelkrans, som ännas
 Hvarenda bland Er, men nu hänger fjerran
 På seklets väntande, fast gömda graf.
 Hur armt skall ej vårt vetande dem synas,
 Då de på nytt, på allas vägnar, stiga,
 Fåtaliga, till samma plats, der nu
 Er slutna skara tyckes trotsa tiden.
 HELL Eder! om de icke visa sig
 En skingrad eftertrupp af slagna härar,
 Men såsom kämpar, hvilka sist i striden
 Dess hela tunga ännu bära upp.

Sträng blir den redovisning, engång kräfvess
 Af Eder, hvilka det, som var och är,
 I dag-än dömen. Öfver andras grafvar
 Bryts väl Er väg en flygtig menskoålder.
 Men äfven efter Eder sjellva tränga
 Nyfödda släkten fram: Bisittare

Uti den rätt, som öfver Er skall döma.
 En nämnd, som ej kan jäfvas, tager då
 I lugn besittning domarsäten, hvilka
 Sig höja, i alltmera vidgad rund,
 När efterhand J hunnit träda af.
 På Edra grafvar är det domen fälles.
 Ej endast skrifterna ransakas då,
 Men ock det innersta af hjertats njurar;
 Ej endast byggnaden, men dennas grundval;
 Ej handlingarnas skenbelysta krona,
 Men den åt nattens djup förtrodde roten.
 Ty efterverlden dömer såsom Gud:
 Den ser till viljan, ej på verkens framgång
 Ej bättre skrift den rista kan på vården
 Af Eder lefnads vandringsminne, än:

Sitt prof bestodo de, som ärans män

Annmärkingar:

- 1) Det nittonde århundradet sig reste &c.
 Det är ej förl. obekant, att de lärde antaga ett annat räkningssätt i afseende å sekternas ändalykt. Skalden har dock trots sig saklöst kunna följa menige mans sätt att beräkna denna, ehuru författarn måste ogilla det.
- 2) Liksom ej någon fejd &c.
 Det förlöjnar knappt annärkas, att ett nästan ändlöst krig var det naturtillstånd, hvori de, som byggde på hvaradera sidan om ifrågavarande gräns, stodo till hvarandra, alltsedan Finland visste af någon gräns åt det hållet.
- 3) Då du Calenius såg &c.
 Syftar på Calonii förunderligen djerfva program, hvarmed han 1808, midt under hetaste kristumult, nedlade sitt Acad. Rectorat, och hvars heroiska språk ej frammanade den storsinte eröfrarens förbittring, utan fastnere dess aktningfulla erkännande.
- 4) Som en husfar hopar sten på stenar &c.
 Erkebiskop Tengström säger angående Porthans medverkan till det sista Universitetshusets i Åbo uppbyggande: «Cujus aucteritate non modo angustus animos de successu consilii tantae molis aliquando desperantes erexit et confirmavit, verum etiam in comparandis subsidiis ad opus perficiendum necessariis, nullis pepercit curis et laboribus». För att rätt fatta den omätliga dristigheten af Porthans lighthörande bemödanden, måste tanken rycka sig lös från rikedomens af den tid, då Saima Kanal bygges, för att försälja sig till tiden för det tryckande armod, på hvilken projectet till Universitetshuset uppgjordes.
- 5) Allt, hvaraf menskoanden lyftas upp &c.
 Ännu aldrig har väl Allmänheten varit så hemmastadd uti någon Högskolas lokal, som den Finska uti Universitetets i Helsingfors på sednaste tid. Men aldrig har också en gästfriare fristad, än af detta, blifvit hembjuden åt hvarje yttring af intelligensens lif. Så hafva ej blott Vetenskaps-Societetens enskilda och offentliga sammanträden, begäendet af Bibelsällskapets årshögtid, de litterära Soiréerna &c. &c. funnit här en vänlig tillflyktsort; äfven Musikens och Sångens genier hafva allt öflare coloniserat sig inom dess murar. Sjelfva Konstföreningens sednaste exposition ronte samma blida emottagning. Det är på en dithörande tala af Herr Ferd. v. Wright, några i texten upplagna ord peka.
- 6) Ack! blommorna blott tala om förlust.
 Den rikhegälvade, höghjertade ynglingen rycktes, genom sin i Paris 1847 om hösten timade bortgång, utom ifrån så många andra litterära planer af omätlig betydelse, äfven från en i storartad stil påbegynt, «Finsk Anthologi». I lederna af den yngre generation, såsom hvars yppersta förkämpe Robert Tengström stod, har genom hans bråda fall en oersättlig lucka öppnats.

PROMOTOR

är

HERR FILOSOFIE-DOKTORN OCH ARTIUM-LIBERALIUM-MAGISTERN

GABRIEL REIN,

PROFESSOR I HISTORIEN,

RIDDARE AF KEJSERL. S. T. WLADIMIRS ORDENS FJERDE KLASS;
KEJSERL. ALEXANDERS-UNIVERSITETETS NUVARANDE REKTOR MAGNIFICUS.

JUBEL - MAGISTER

är

Herr JOHAN ENGSTRAND, Prost och Kyrköberde i Lenhofda
Socken af Wexjö Stift i Konungariket Sverige.

Officianterne vid Promotionen.

Docenten i Allmänna Historien, Rector-Scholae, Filosofie-Magistern FREDRIK CYGNARUS framställer Magisterfrågan.

Primus, Herr Filosofie-Magistern ROBERT ERIC LAGUS besvarar densamma.

Kejsersliga Universitetets Sekreterare och Riddaren af Kejsersl. St. Annae-Ordens Tredje Klass, Herr Filosofie-Doktor GUSTAF ADOLF UHLENUS uppläser det Allernådigt meddelade tillståndet att promovera, samt affordrar Eden.

Ultimus, Herr Filosofie-Magistern FRANS SEVERIN PALMROS slutar akten med tacksägelse-tal.

T. I. Stads-Kapellanen i Borgå, Herr Filosofie-Magistern KARL EDVARD ASPELUND förrättar gudstjensten i stadens Lutherska kyrka.

Grätist: Herr Filosofie-Magistern KARL COLLAN.

